

В. М. Легенький

Панчеве

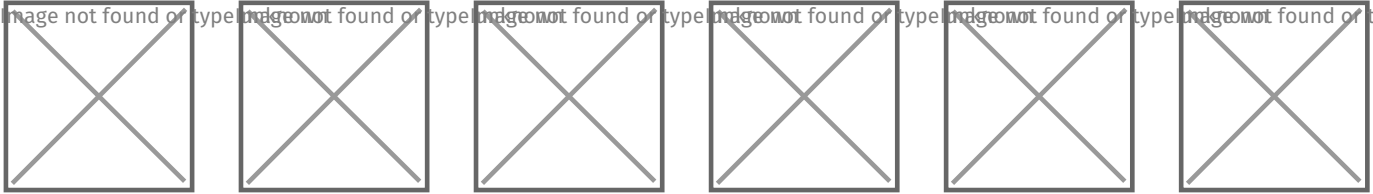
ПА́НЧЕВЕ — село Новоукраїнського (до липня 2020 — Новомиргородського) району Кіровоградської області. У жовтні 2020 Панчівську сільську раду зараховано до Новомиргородської міської ради (створено Панчівський старостинський округ). П. знаходиться на р. [Велика Вись](#) (притока *Синюхи*, басейн [Південного Бугу](#)), за 50 км від Кропивницького, 82 км від м. Новоукраїнка та 22 км від Новомиргорода. Площа 4 км². За переписом населення 2001, проживали 1844 особи; нині — близько 1,5 тис. осіб; переважно українці.

Історія села розпочинається 1752, коли була утворена історична територія Нова Сербія. Відтоді до 1764 тут знаходилася 9-а рота новосербського кінного гусарського полку. Поселення, що тут виникло, спочатку мало назви Дев'ята Рота, Вільховатський Шанець, Панчов, Панчів, Панчево (від однойменного поселення в краю Воєводина, Сербія). Станом на 1772 діяла дерев'яна Миколаївська церква. 1783—95 — у складі Катеринославського, 1795—96 — Вознесенського намісництв; 1796—1802 — Новоросійської, 1802—03, 1921—22 — Миколаївської, 1803—1920 — Херсонської, 1922—25 — Одеської губерній; 1784—97 — Новомиргородського, 1797—1828 — Ольвіопольського, 1828—1923 — Єлисаветградського повітів. Тривалий час існувала Панчівська волость. 1824 тут разом з батьком проїжджав Т. Шевченко. 1881 у П. проживали 4682 особи. Під час воєнних дій 1918—20 влада неодноразово змінювалася. 1923—30 — у складі Зінов'євської (до 1924 — Єлисаветградської) округи; 1932—39 — Одеської, від 1939 — Кіровоградської обл.; 1923—62, 1965—2020 — Новомиргородського, 1962—65 — Маловисківського, від 2020 — Новоукраїнського р-нів. Жителі потерпали від голодомору 1932—33, зазнали сталінських репресій. 1940 проживали близько 4,4 тис. осіб. Від серпня 1941 — під німецькою окупацією. Під час визволення села загинули 156 воїнів-визволителів. У січні 1944 тут поховали Героя Радянського Союзу [Н. Ахременка](#). На фронтах 2-ї світової війни воювали 415 воїнів-земляків, з них 208 загинули.

Мешканці відстоювали європейські цінності під час Помаранчевої революції (2004) та Революції гідності (2013—14), брали участь в антитерористичній операції та операції Об'єднаних сил на Сході України (2014—22). У 2022 на різних ділянках фронту в боях з російськими окупантами загинули А. Гутцул, І. Молодець, О. Удовик, Л. Фертюк, 2023 — А.

Батій, О. Березовський, В. Самолук, П. Чейпеш. Нині працює агрофірма «Панчеве». У П. — загальноосвітній ліцей, дитсадок; Будинок культури, бібліотека; лікарська амбулаторія. В одному з шкільних кабінетів створено краєзнавчий музей села та школи. Серед видатних уродженців — лікар-терапевт, токсиколог [А. Заславська](#), агроном [В. Маткевич](#); письменник, краєзнавець *М. Стоян*; живописець, графік [О. Жанталай](#), заслужений архітектор УРСР *Ю. Степанов*.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Мокрицький О. Історія Новомиргородського району. Кр., 2004;
2. Новомиргородщина — 50 років. Новомиргород, 2009.

Бібліографічний опис:

Панчеве / В. М. Легенький// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-887310>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).